

Jesper Petersens tale ved uddelingen af Undervisningsprisen

Taler

Jesper Petersen
Uddannelses- og
forskningsminister

Dato

27. september 2021

1 Deres Kongelige Højhed. Kære prismodtagere. Kære rektorer. Kære alle sammen.

5 I dag fejrer vi den gode underviser. Den fremragende undervisning. Det har jeg virkelig set frem til.

Musik skaber fællesskaber

Det er fantastisk, at vi igen kan mødes og fejre alt det, der virkelig betyder noget.

10 Og at musikken og fællessangen kan være en del af det.

I sig selv er det jo dejligt at synge. Det er det især sammen med andre. Man mærker og indgår i et fællesskab om sangen.

15 Det er uanset, om det er til en suveræn koncert med Minds of 99 i Parken sammen med 50.000 andre, hvor der blev både sunget og skrålet. Før et politisk møde, hvor mennesker med forskellig overbevisning bliver bragt sammen i en påmindelse om fælles sprog og samfund. Eller her, sammen med jer i dag.

Fællessangen og sangskatten har altid været en del af mit liv. Jeg er søn af to folkeskolelærere, og højskolesangbogen er blevet brugt flittigt i min familie.

20 Oplevelser i min skoletid gør også, at skole, fællessang og undervisning er tæt forbundet for mig.

En helt særlig matematiklærer

25 Sidste år blev jeg valgt til statsrevisor. Oven på den nyhed fik jeg en hilsen fra min gamle matematiklærer. Han mente, at det var heldigt, jeg havde haft en ordentlig matematiklærer. Og det havde han ret i. Jeg ved ikke, om han kan tage æren for statsrevisortitlen, men han kan tage æren for meget andet.

30

Han var nemlig en helt særlig underviser. Min klasse, var ikke den nemmeste klasse, og der kunne godt være uro – jeg bidrog måske også selv til det nogle gange. Og jeg tror, han blev vores lærer, fordi han havde en fuldstændig naturlig autoritet. Når man så et bestemt ansigtsudtryk hos ham, eller han brugte et bestemt toneleje – så var der ro.

35

Han var god, pædagogisk og tydelig. Men det, der særligt gør, at jeg husker Ole så klart her 30 år senere. Det er, at hans undervisning rakte langt ud over, det fag, han underviste i.

40

Ole var skoleleder og praktiserede ugentlig morgensang. Og han kunne sagtens finde på at starte en matematiktime med en sang. Hvis der var en sang, der simpelthen passede så godt på dagen, årstiden eller til noget, der var sket hos en af eleverne, så tog vi lige den, inden vi gik i gang med ligningerne. I dag ville det måske have været Sensommervisen, som vi lige har sunget. Eller [hvis vejret var bedre] Septembers Himmel Er Så Blå.

45

Det var ikke nok for ham, at vi kunne se forskel på tæller og nævner. Vi skulle også lære om kultur og historie. Blive hele mennesker.

50

Kants demokratiske opdragelse

Lige præcis den tilgang til undervisning og uddannelse, er faktisk noget, han – bevidst eller ubevidst – delte med den tyske filosof Immanuel Kant.

55

For over 200 år siden udkom et skrift om Kants tanker om pædagogik og uddannelse baseret på hans forelæsninger i slutningen af 1700-tallet. Og det er ret bemærkelsesværdigt, at hans tanker om opdragelse og uddannelse stadig er meget brugbare i dag.

60

En del af hans ideer, ville vi nok tage afstand fra. Han mente eksempelvis, at forældre forkæler deres børn med kys og kram. Og han mente, at unge mennesker skulle holde sig fra at læse romaner, fordi det kunne føre til sværmeri. Jeg vil klart anbefale romaner!

65

Men Kant havde også nogle meget moderne tanker, som i den grad stadig er relevante. Han mente f.eks., at den demokratiske dannelse er et afgørende

70 element i uddannelsen. At det selvfølgelig er vigtigt at lære mennesker færdigheder som at læse og skrive. Men at det ikke er nok.

I 1700-tallet var uddannelse i høj grad baseret på udenadslære og streng kristendomineret undervisning. Men Kant gjorde op med den tilgang og erstattede den med demokratisk dannelse.

75

Han mente i bund og grund, at uddannelse handlede om at lære børn og unge at tænke selv. At lære dem at være mennesker.

80 **En god underviser er et livstræ**

Om lidt skal vi synge sammen igen. Sangen Livstræet, hvor teksten i omkvædet lyder:

85 ”Lad dem lege i Livstræets krone. Lad dem føle at livet er stort. Lad dem skue de blå horisonter, og himmelhvælvingens port.”

Det er næsten som en poetisk version af Kant. Sangen handler netop om at være menneske. Om at lege, føle og skue. Om at opleve verden og lære. Om nysgerrighed.

90

Sangen er skrevet af to lærere til afsløringen af et kunstværk på Silkeborg Højskole, der forestiller livstræet Yggdrasil fra den nordiske mytologi. Livstræet har, ifølge sagnet, rødder dybt i tre verdner. Under én af rødderne springer Mimers brønd med visdommens vand. Og træets krone når helt op i himmelen.

95

Det kan føles lidt som en omvej, men jeg vil derhen, at livstræet er et billede på jer, vi fejrer i dag. Som gode undervisere skal I ligesom livstræet favne hele spektret. Fra rødder til krone. Med fødderne solidt plantet i den kernefaglige viden, formidler I jeres fags forgreninger. Fra det jordnære til det højtravende.
100 Fra det konkrete til det abstrakte. Det kræver nærvær, pædagogisk kunnen, faglig indsigt. Menneskelighed.

Kant mente, at uddannelse var et af de vigtigste emner, man overhovedet kunne beskæftige sig med. Vi uddanner ikke for at skabe lydige unge eller retskafne
105 medborgere. Uddannelsen skal – med Kants ord - ske ”med henblik på menneskeslægtens potentielt bedre tilstand i fremtiden”.

Man kan vist ikke forestille sig et mere værdigt mål eller et større ansvar. Der
110 bliver virkelig skabt noget værdi, der hvor jeres studerende kommer hen
bagefter. Og måske også et bidrag til menneskeslægtens bedre tilstand.

Stort tillykke til prismodtagerne
Og det er derfor vi i dag hylder jer: Claus, Bo, Maria, Flemming, Henriette, Jan,
115 Nicole, Lars og Jakob. Hver eneste dag undervisere går på arbejde, påtager de sig
det ansvar. Og I er særligt dygtige til det.

Udtalelserne fra jeres institutioner, kollegaer og studerende, viser, hvad det er, I
kan:
120

Om dig Henriette skriver en studerende: Hun får mig til at føle mig klog nok til
selv at tænke mig frem til svaret.

Og Jan: Du er god til at se hver enkelt studerende og møde dem der, hvor de er.
125 Det var jeg selv vidne til for nylig, da jeg var på besøg på den maskinmesterskole,
hvor du underviser.

Flemming og Maria: Jeres metoder træner de studerende i selv at fejle og at være
åben over for andres fejl.

Om dig Lars, skriver de: Du ønsker oprigtigt dine studerende det bedste og tager
130 dig altid tid til dem.

Jakob, du bliver beskrevet som en historisk læremester, der kerer sig om
fremtiden.

Nicole: Dine studerende synes, du gør det sjovt at lære og nemt at være
engageret.

135 Og Claus og Bo: Der banker et stort pædagogisk hjerte i jer begge.

I har alle ni en grundfaglighed, som I formidler til jeres studerende. I lærer dem
helt konkrete færdigheder og videreformidler viden. Men det er tydeligt, at I gør
140 meget mere end det.

I møder de studerende, der hvor de er. I sætter jeres fag ind i en helhed. I lærer
dem at tænke selv og at være hele mennesker. I lader dem lege i livstræets krone.

145 Uanset om I - med Kant i baghovedet - går på arbejde hver dag for at bringe

menneskeheden fremad. Uanset om I insisterer på at sætte rammen med en passende fællessang.

150 Eller om I bare brænder for jeres fag, for undervisningen og for mødet med jeres studerende. Så gør jeres arbejde en kæmpe forskel. For jeres studerende. For jeres uddannelsesinstitutioner. Og for samfundet. Og derfor er det meget værdsat.

Stort tillykke med priserne til jer alle sammen.

155

Tak for ordet.

Kilde

ufm.dk

160

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Prisuddelingstale, Socialdemokratiet

165

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-petersens-tale-ved-uddelingen-af-undervisningsprisen>

170

175

180